

ansees fornøden. Paa den anden Side frygter jeg for, at naar man optager en saadan Bestemmelse i Loven som den, hvorpaa Underænderingsforslaget gaaer ud, man da derved let vil komme til at give en Antydning af, at det med Hensyn til Edens bindende Virkning for de enkelte Personer kunde have nogen Betydning, om den blev aflagt med bedækket Hoved eller med ubedækket Hoved, og det troer jeg, at man maatte søge at undgaae i en Lov. Man vilde nemlig, hvis man gik ud fra denne Forudsætning, overlade for Meget til den, der skal aflægge Eden; idet man nemlig ikke kunde værges sig for Muligheden af Tilfidsættelsen af en saadan Form, som efter den Sværgendes Foræmning maaskee vilde være fornøden, for at Eden skulde faae gyldig Kraft, saa vilde det føre til, at han netop valgte den Form, under hvilken han antog, at Eden ikke vilde være bindende for ham. (Som sagt, mod Indholdet troer jeg ikke, at der kan være Noget at erindre, men jeg vilde foretrække at lade det blive kundbart igennem en Instruction for vedkommende Dommer og Øvrighed, at det var Noget, der faldt af sig selv, at Vedkommende, hvis han ønskede det, kunde staae med bedækket Hoved.)

Madvig: Naar jeg idag har et Par Ord at sige om denne Sag, er det tildeels begrundet i den Stilling, jeg kom til at indtage ved Diskussionen under Sagens 2den Behandling, men jeg har tillige en Opfordring til at sige et Par Ord med Hensyn til, hvad der nu blev yttret af den høitærede Justitsminister. Det vil erindres, at jeg ved Sagens 2den Behandling blev dragen ind i Debatten, fordi det forekom mig, at den Bewiismaade, man brugte for at godtgjøre, hvilke Former der skulde optages i Loven, var urigtig, idet man vilde, at Alt, hvad der berørte Eden, skulde være noget Saadant, der grunder sig paa en religiøs Nødvendighed, en Troensnødvendighed. Jeg troer, at man efterhaanden kom til at erkende, at det ikke er saaledes, men at der er andre Hensyn at tage, og da navnlig et Hensyn til Bækkelsen af den religiøse Bevidsthed ved passende Ord og ved passende symboliske Handlinger, og at der altsaa maatte blive Spørgsmaal om, hvilke

der vare de meest passende Ord og symboliske Handlinger for Tøden, der skulde edfæstes. Som Sagen da stod, udtalte jeg, at jeg ansaae det, at Hovedet var bedækket, for i Grunden at være den vigtigere Form og den, som nærmest sluttede sig til den jødiske Tradition, hvormod jeg ansaae Oprækkelsen af den høire Haand for mindre vigtig. Jeg skal ikke fordybe mig i en Undersøgelse af, hvad der følger af den jødiske og rabbiniske Læres Traditioner; kun skal jeg med Hensyn til en Ting, der blev yttret af Ordføreren idag, nemlig at man ikke skal paalægge Tøderne flere symboliske Handlinger ved Edfæstelsen end de Kristne, dog gjøre den Bemærkning, at det ikke vilde være saa forunderligt, om der var noget mere Ceremonielt ved Tødernes Edsfæstelse end ved de Kristnes, fordi der som bekendt — det er Noget, der kan siges uden at vække Fortrydelse — i det Hele taget i den jødiske Kultus lægges overordentlig stor Vægt paa ceremonielle og rituale Handlinger; naar dette saaledes er af megen Betydning hos Tøderne, saa vilde det være naturligt, om man optog Noget deraf. Hvad specielt angaaer Bedækkningen af Hovedet under Edsaflæggelsen, saa er der af den herværende Rabbiner i det Sendebrev, han har rettet til mig, og hvori der forøvrigt er adskillige Ting, der vilde kunne modsiges, hvis man vilde misbruge Tingets Tid dertil, gjort gjældende, at dette ikke er en religiøs Nødvendighed, men en Anstands-Stik, hentet fra ældre Tider. Ja, vilde man undersøge alle de symboliske Handlingers egentlige Oprindelse, saa vilde man sjældent komme til nogen dybere Grund end denne; men en symbolisk Handling kan have sin meget gode Grund og Betydning derved, at den har gaaet gennem flere — og her er det gennem overmaade mange — Aarhundreder, og det, uagtet den oprindelig kun er fremgaaet af Hensyn til en vis Anstand. Jeg troer altsaa, at der kan være god Grund til at beholde denne Form. Dette ligger mig imidlertid ikke synderlig paa Hjerte, uden forsaavidt det i ethvert Tilfælde maa sikkes Tøden ved Afslæggelsen af Eden, at han kan gjøre det under en Form, der ikke krænker ham. Det er nu givet, at der er en Deel Tøder, der ansee det nødvendigt at bedække Hovedet under en saadan